

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 698. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14valshoot-idm140708757904448/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

normalt ikke over 5 akter. – *Makulaturen*: skidtet (egl. om kasseret trykt papir el. tarvelig emballage).

- 48 *Hvergam*: hjemmævvet el. tarveligt stof af hørgarn og uld. – *sammensat*: kompliceret og navnlig i moralsk henseende ikke entydig, i modsætning til den alm. figurtegning i det romantiske repertoire. – *Trauerspiel*: ty.: sørgespil (som fx Schillers). – *Gretchen*: den kvindelige hovedperson i Goethes *Faust, I* (1808), se Efterskrift s.655-57. – *Doktor Heinrich Faust*: se Efterskrift s.655f. – *Skudsmålsbog*: moralske omdømme; fra 1832 til 1921 skulle en skudsmålsbog følge et tyende; den indeholdt oplysninger om person- og tjenesteforhold. – *Dr. Faustus*: den latinske navneform af Faust; medens Faust på tysk betyder 'næve', betyder det latinske faustus 'lykkelig'.
- 49 *det Ewig Kvindelige*: udtrykket fra de sidste linjer af Goethes *Faust, II* (1832), v.12110f.: »Das Ewig-Weibliche/ Zieht uns hinan«, Det evigt kvindelige drager os opad. – *uden Nerve*: slapt. – *lamoyant*: (af fr.) tårevædet. – *Allons*: (fr.) lad os gå. – *Lass die Musik (...) – drum!*: »Lad musikken lyde! Formér geledderne påny! Trom-trom!« Citatet ikke identificeret.
- 50 *Pusterthal(er-Sopran)*: i de sydtyrolske Alper.

1.1.5

- 50 *Poesien (...) Menneske*: jf. den traditionsrige forestilling (fra Platons dialoger *Ion* og *Phaidros*) om digtevirksomheden som en irrationel, hellig besathed.
- 51 *Rus*: nybagt student, førsteårsstuderende. – *renommeret*: bekendt, berøgtet. – *Elysium*: navnet på det lyse, paradisiske dødsrige i græsk mytologi; om Drachmanns model for etablissementet i romanen, se Efterskrift s.653. – *in my freedom, my fancy's (...) my madness's*: (eng.) »i min frihed, min fantasi kabaret, hvor min ungdoms ånd sover begravet under min galskabs [ånd]«. Den Hamlet-lignende tirade er ikke et citat, i det mindste ikke et Shakespeare-citat, men vel Ulf's improvisation. Stavemåden 'burried' for 'buried' er Drachmanns. – *hende gik det (...) gal*: hentydning til den gale prins' kæreste Ophelia i Shakespeares *Hamlet* (ca. 1601). – *Neofyt*: nylig optagen.
- 52 *Gesundheit (...) rosigen Licht*: Skål, I herrer! »Længe leve Kongen! Lad glæde sig, hvo der ånder deroppe i det rosenrøde lys!« De to sidste sætninger er citat fra balladen »Der Taucher« (1797, Dykkeren), str. 16, af Friedrich Schiller (1759-1805). – *Hs. Højærværdighed*: gejstlig af høj rang, fx biskop, jf. s.71, l.18. – *Bor jeg paa det høje Fjæld*: første

ord i sangen »Norges Herlighed« af Johan Nordahl Brun (1745-1816), trykt i dennes *mindre Digte* 1791. – *Lord Byron*: den britiske digter George Gordon Lord Byron (1788-1824), se Efterskrift s.657f. – *Vi flænger vort Hjærte (...) Boghandler*: Drachmanns kilde til udtalelsen er ikke identificeret. – *Morituri te salut[ant]*: (lat.) »de, der skal dø, hilser dige, hilsen til romerkejseren Claudius if. dennes levnedsskildrer Suetonius (ca. 70 – ca.140).

- 53 *Transatlantiker*: Atlanterhavsdampet. – *Næseklenne*: lorgnet. – *Kongerevue(s)*: kongelig inspektion af hær el. flåde, med behørig kanonsalut. – *Gige*: violin. – *Faust*: se her og for flg. kommenteringsord om Goethes *Faust*, herunder *Tragediens første Del* (1808), i Efterskrift s.655f. – *parerede*: væddede.
- 54 *O schöner (...) fløst*: v.2291 (i scenen »Auerbachs Keller in Leipzig«) i Goethes *Faust*, 1.del; det er alle krogæsternes replik, idet de begynder at drikke den vin, Mephistopheles har fremtryllet: »Oh hvilken skøn kilde, der strømmer os i møde.« (Rosenhoffs overs.). – *om vi ikke (...) paa Bierget?*: jf. Jesper Rødefogeds replik i Holbergs *Erasmus Montanus* (opf. ca. 1723, tr. 1731), da han er imponeret af sin bysfælle Per Degns (dårlige) latinkundskaber: »Jo, jo, Monsieur Montanus, vi har sommend ogsaa Folk her paa Bierget«, dvs. den landsby, hvor handlingen foregår (3.akt, 3.sc.). – *Uns ist (...) Säuen*: v.2293f. (i scenen »Auerbachs Keller«) i Goethes *Faust*, 1.del; fællesreplik sunget af alle krogæsterne: »Åh, hvor har vi det dejligt, som kannibaler, der æder,/ som svin, der mæsker sig i sølet!« (Rosenhoffs overs.). – *Nur hütet (...) vergiesst*: v.2292 (i scenen »Auerbachs Keller«) i Goethes *Faust*, 1.del; Mephistopheles' replik: »Pas bare på, at I ikke spilder noget!« (Rosenhoffs overs.). – *have hemmelig Omgang med Musen*: være digter i smug; museerne i græsk mytologi var gudinder for kunstarterne. – *Broder i Apollo*: digterbroder el. kunstnerkollega; Apollon er i græsk mytologi bl.a. gud for kunstnerne.
- 55 *Pillespejle*: høje spejle anbragt på el. ved vinduespille. – *Gestalt*: skikkelse. – *Mephisto (...) Gretchen gleicht*: v.4183f. og v.4187f. (i scenen »Walpurgisnacht«) i Goethes *Faust*, 1.del; Fausts replik: »Mefisto, kan du se den blege, smukke pige derhenne./ som står ganske alene og lidt for sig selv? (...) Jeg må indrømme, at jeg synes,/ hun ligner den søde Margarete.« (Rosenhoffs overs.). – *Das ist die Zauberei (...) Liebchen vor*: v.4199f. (i scenen »Walpurgisnacht«) i Goethes *Faust*, 1.del; Mephistopheles' replik: »Det er jo netop trolddomskunsten, din godtroende tåbe,/ at sådan et fantom forekommer enhver at være hans elskede!« (Rosenhoffs overs.). – *timbre*: (fr.) klangfarve.